

A zselnicemeggy (*Padus avium* L.) erdőművelési tulajdonságai

Dr. habil. Frank Norbert – NyME EMK EMEVI, tanszékvezető

Az erdőn kívüli fásítások és a nemesnyárfa-ültetvények második lombkorona-szintjének kialakítására egykoron előszeretettel ültetett zselnicemeggy ma már inkább csak az erdőszegélyeken, illetve a parkokban fordul elő.

A zselnicemeggy eurázsiai elterjedésű fafaj; areájának északi részén a síkságokon és a folyóvölgyekben, míg a déli részekben a domb- és hegyvidéki területeken fordul elő. Optimális élőhelye a megfelelő nedvességtartalmú, semleges, vagy kissé acidofil jellegű termőterület. Gyökérzetére jellemző a talajfelszín közelében futó szívgyökérrendszer.

Viszonylag korán, április első felében, a lombfakadással egy időben virágzik. (Néhány nemzetközi szakirodalom szerint a virágzás akkor kezdődik, ha az első lomblevelek kifejlődése már befejeződött, illetve ha az árnyékban mért napi hőmérséklet eléri a 10-12°C.) A néphit szerint Svédország egyes részein a tavaszi vetések csak akkor kezdődhetnek el, ha a zselnicemeggy már virágzik. A fehér, igen illatos virágai bókoló fűrtökben nyílnak az előző évi hajtások hónaljrugyeiből fejlődött leveles rövidhajtások csúcsán. Már fiatalon, 8-10 éves korban virágzik és terem. Bőséges virágzás és magtermés csak a fényélvező hajtásokon várható.

Termése, amely július-augusztusban érlik, fényes, fekete, éréskor sok csersavat tartalmaz; kesernyés ízű. Talajra hullott magjának csírázóképesége már a második évben igen jelentősen csökken, s számos nemzetközi vizsgálat eredménye azt mutatja, hogy a harmadik évben a magvak alig néhány százaléka csírázóképes. A megérett termést – a teljesen fekete szín elérése után – azonnal gyűjteni kell, mert gyorsan hullik, illetve a madarak elhordják. Hűtőkamrá-

ban, légmentesen lezárva a magvak csírázóképesége akár 10 év át is megőrizhető. A csírázóképeség faegyedtől és évjáráttól függően erősen változik.

Csemetetermesztéshez a magvakat a gyűjtés után azonnal ki kell mosni a húsos burokból, majd szikkasztani. Ezután fedett, hűvös helyen – legjobban a pince – a mennyiségétől függően, de maximum 20-30 cm vastagságban szétterítve kell tárolni. Szükség szerint kell locsolni, és 7-14 naponta átforgatni. (Ha túl nedves körülmények között történik a magvak tárolása, akkor kora tavasszal, még a vetési időszak előtt elkezdenek csírázni.) Ősszel és tavasszal is vethető, azonban a tavaszi vetés esetén jobb a kelési százalék. Mindkét esetben szükséges azonban a vetések takarása, amelynek vastagsága 5-10 cm legyen. Sűrű vetés esetén két, ritka vetésnél egy év alatt érik el a csemeték a kiültetési méretet. Fiatalon árnyékkedvelő, így a csemetetermesztése során az árnyalásról feltétlenül gondoskodni kell. Szakszerű metszéssel, és optimális termőhelyi viszonyok megléte esetén 3-4 éves korra elérhető a sorfaméret. Dugványozással (hajtásdugvány, fás dugvány) is jól, könnyen szaporítható.

Megfelelő fényviszonyok esetén gazdagon és rendszeresen virágzik, bár a virágok megtermékenyülése hiányos. Magról jól újul, töről igen jól sarjadzik; gyökérsarjakat viszont nem hoz. Vissza-

szelő-képessége igen jó, ezért hajtásrendszerét gyorsan képes regenerálni, így élősvénynek kiválóan alkalmas. Kései fagyokra nem érzékeny.

Fiatalon rendkívül gyors növekedésű fafaj, így ebben az életfázisban – kedvező termőhelyi körülmények között – évente 60-90 cm-es vezérhajtást is fejleszthet. Ezen életfázis végére magassági növekedése jelentősen lelassul, viszont koronafejlesztő képessége továbbra is megmarad. Vastagsági növekedése ezzel szemben sokkal tartósabb, de 40-50 cm-nél vastagabb törzset szinte csak elvétve láthatunk.

Egészségi állapota – egyes szerzők szerint – 40 éves korától kezdődően romlik, s általában a tőkorhasztó gombák károsítása következtében el is pusztul.

Közvetlen erdőgazdasági hasznosítása, hasznosíthatósága alacsony, azonban könnyen bomló, káliumban és nitrogénben igen gazdag avarja a termőhelyére kedvezően hat. Lombozata keveset párologtat, így a rosszul szellőzött, glejes talajokon is kiválóan tenyészik.

Rendkívül dekoratív virágzata miatt erdőszegélyek, parkfásítások, kedvezőtlen termőhelyi viszonyokat elviselő képessége miatt út-, utcafásítások, valamint az erdőszávok széleinek, illetve második lombkoronaszintjének kialakításában döntő szerepet játszhat(na) a jövőben. 🌱

Forrás: Borostyan.net